

2.5 toelichting bij de werkbladen

Hulp voor reteaching

Uitgebreide instructie bij de herhalingsoefeningen

Deze toelichting gaat er van uit, dat de werkbladen gebruikt worden als *hulp voor reteaching*, dus zonder daaraan voorafgaande mondelinge herhalingsoefeningen.

Mocht een uitgebreidere instructie nodig zijn dan in deze toelichting is aangegeven, dan kunt u de *met de werkblad corresponderende herhalingsoefening(en)* raadplegen. Als blijkt, dat er in een werkblad ook dan nog te veel fouten gemaakt worden, dan kunt u met een of meer *diagnostische peilingen* uit het betreffende hoofdstuk na gaan, of de fouten van incidentele, dan wel van structurele aard zijn. In het laatste geval kan het nodig zijn om met het kind een aantal mondelinge herhalingsoefeningen te doen, alvorens verder schriftelijk geoefend wordt met de werkbladen.

Thema 1

Getallenkennis; plaatswaardebegrip en getallennotatie 0 t/m 100.

Opbouw

Hoeveelheden ordenen in tientallen en eenheden: werkblad 2.1; 2.2.

De term 'tientallen' en 'eenheden': werkblad 2.3; 2.4.

Noteren in positieschema: werkblad 2.5.

Tientallen en eenheden erbij en eraf: werkblad 2.6.

Getallen noteren volgens plaatswaardebeginself: werkblad 2.7; 2.8.

Getallen in tientallen en eenheden: werkblad 2.9.

Tellen met eenheden: werkblad 2.10; 2.11; 2.12.

Tellen met 2 of meer tegelijk: werkblad 2.13.

Werkblad 2.1

Groepjes van 10 schelpen tellen en omcirkelen: Daarna het aantal van de verzameling noteren.

Observatie: Telt het kind met 10 tegelijk, of gaat het bij het invullen weer alle schelpen opnieuw tellen?

Werkblad 2.2

Tientallen en eenheden tellen; getallen noteren in schema.

Observatie: We kunnen het kind na het noteren laten verwoorden: Hoeveel is een tiental waard? Hoeveel eenheden heb je nodig voor een tiental? Wat is die 4 bij de tientallen waard? Hoeveel is die 8 bij de eenheden waard?

Werkblad 2.3

Met tientallen en eenheden tellen; aantallen T en E noteren. Een getal kunnen splitsen in tientallen en eenheden. Met gegeven tientallen en eenheden het getal kunnen noteren.

Observatie: Opgave 3 kunnen we eventueel laten leggen met staafjes en blokjes.

Werkblad 2.4

Opgave 1: *tientallen en eenheden noteren.*

Opgave 2: *tientallen en eenheden kleuren.*

Werkblad 2.5

Opgave 1: *tientallen en eenheden noteren.*

Opgaven 2 en 3: *getallen splitsen in tientallen en eenheden.*

Werkblad 2.6

Tientallen en eenheden eraf doen en het nieuwe getal noteren.

Werkblad 2.7

Opgave 1: *getallen noteren.*

Opgave 2: *getallen splitsen in T en E.*

Werkblad 2.8

Opgave 1: *van getal in letters naar getal in cijfers.*

Observatie: Weet het kind bij 'zeventien', dat het één tiental is en zeven eenheden?

Opgave 2: *T en E in getallen aanstrepen.*

Opgave 3: *van getal naar tekening in T en E.*

Werkblad 2.9

Opgave 1: *uit T en E getallen samenstellen.*

Opgave 2: *getallen ordenen.*

Opgave 3: *getallen splitsen in T en E.*

Werkblad 2.10

Erbij- en terugtellen met 1 tegelijk.

Observatie: Bij de opgaven 2 en 3 moet het kind de tientallen overschrijden, maar de-

ze worden niet aangegeven. Gaat dit moeilijk, bijvoorbeeld 74, 73, 72, 71, 70, 79, 78..., laat dan het kind eerst met tientallen tot 100 heen en terug tellen.

Werkblad 2.11

Tellen met eenheden tot honderd.

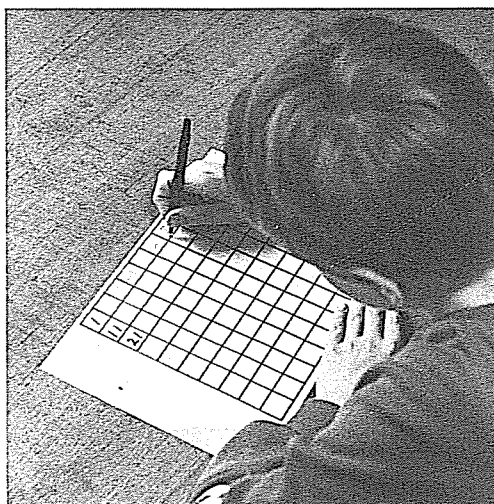
Werkblad 2.12

Tellen met eenheden tot honderd.

Werkblad 2.13

Tellen met meer dan 1 tegelijk tot 100.

Observatie: We kunnen het kind erop wijzen, dat het soms sneller gaat om er drie bij te tellen, dan om drie verder te tellen. Eventueel zet het een streepje onder de getallen die door optellen verkregen zijn.

Thema 2

Tellen en rekenen met tientallen; optellen en aftrekken zonder overschrijding van het tiental.

Opbouw

Tellen en rekenen met tientallen: werkblad 2.14 t/m 2.17.

Optelsommen met tientallen en eenheden: werkblad 2.18 t/m 2.20.

Optelsommen type $44 + 5$; $44 + 15$: werkblad 2.21 t/m 2.23.

Terug tellen en aftrekken met tientallen: werkblad 2.24 t/m 2.26.

Aftreksommen type $87 - 30$: werkblad 2.27 t/m 2.29.

Aftreksommen type $56 - 5$; $56 - 25$: werkblad 2.30 t/m 2.33.

Werkblad 2.14

Tellen met tientallen, heen en terug.

Werkblad 2.15

Sommen met tientallen.

Werkblad 2.16

Sommen met tientallen, met en zonder getallenlijn.

Instructie: Bij de uitleg kunnen we zeggen, dat er een reus loopt die stappen maakt van 10. Hij stond dus op 20, hij maakte er 3 tien stappen bij, dat is 30 verder, dus de som is $20 + 30 = 50$.

Werkblad 2.17

Tellen en rekenen met tientallen.

Werkblad 2.18

Sommen met tientallen.

Observatie: Let op de manier van uitrekenen: $26 + 30 = 20 + 30 + 6 = 50 + 6$ of $26 + 30 = 36 \dots 46 \dots 56$.

Werkblad 2.19

Opgaven 1, 2, 4: sommen met tientallen.

Opgave 3: getallen noteren.

Observatie: Als dit moeilijk gaat, kunnen we het kind adviseren het getal eerst hardop te zeggen en daarna te denken aan de tientallen en eenheden.

Werkblad 2.20

Tellen en rekenen met tientallen.

Opgave 2 met het honderdveld vraagt wellicht enige instructie. We kunnen het kind nogmaals wijzen op de 1 die links boven wordt geplaatst en het tellen in rijen steeds van links naar rechts.

Om te toetsen in hoeverre het kind inzicht heeft in het model, vragen we: Waar komt 2? Weet je ook waar 12 komt te staan? En 22? 42?

Werkblad 2.21

Sommen met tientallen en eenheden.

Instructie: Als het model van opgave 3 niet duidelijk is, kunnen we zeggen, dat het een rekenmachientje voorstelt. Je gooit er een getal in en de machine doet er steeds hetzelfde mee, in dit geval 3 erbij.

Werkblad 2.22

Analogiesommen met tientallen en eenheden.

Instructie: De puntsommen van opgave 3 worden soms als gemakkelijker ervaren door in plaats van een punt een vraagteken te plaatsen.

Werkblad 2.23

Opgave 1: redactiesommen.

Instructie: Redactierekenen is voor zwakke rekenaars altijd moeilijk. Soms begrijpen ze niet wat er staat. Goede hulpvragen zijn: Wat is er gebeurd? Welke som hoort erbij? Schrijf die som maar vast op.

Nadat de uitkomst bekend is: Kun je nu antwoord geven op de vraag?

Werkblad 2.24

Terugtellen met tientallen.

Werkblad 2.25

Aftrekken met tientallen: tekeningen en sommen.

Werkblad 2.26

Aftrekken met tientallen: getallenlijn en sommen.

Werkblad 2.27

Aftrekken met tientallen en eenheden: tekeningen en sommen.

Werkblad 2.28

Aftrekken met tientallen en eenheden: getallenlijn en sommen.

Werkblad 2.29

Sommen rond aftrekken en optellen met tientallen.

Werkblad 2.30

Somtype 97 – 15. Tekeningen en sommen.

Werkblad 2.31

Somtype 60 – 20; 98 – 50; 38 – 3; 22 = .. + 2.

Werkblad 2.32

Oefentabellen en sommen.

Instructie: Kinderen die de tabelvorm niet kennen, moeten we enige toelichting geven. Behandel van tabel 1 de som $10 + 2$; $10 + 3$ en $26 + 1$; van de eerste aftrektabel eveneens enkele sommen. Wijs het kind op de functie van de pijl.

Werkblad 2.33

Opgave 1: eenheden inwisselen tegen tientallen en eenheden.

Opgaven 2 en 3: sommen.

Thema 3

Optellen en aftrekken rondom het tiental; inwisselen.

Opbouw

Optellen en aftrekken rondom het tiental;

inwisselen: werkblad 2.34 t/m 2.37.

Somtype 48 + 35: werkblad 2.38 t/m 2.41.

Somtype 82 – 56: werkblad 2.42 t/m 2.45.

Somtype 37 + .. = 93: werkblad 2.46.

Somtype 42 – .. = 16: werkblad 2.47; 2.48.

Werkblad 2.34

Opgave 1: over het tiental heen met blokjes en staafjes.

Opgaven 2 en 3: sommen.

Werkblad 2.35	<i>Somtype 46 – 8: tekeningen en sommen.</i>
Werkblad 2.36	<i>Somtype 74 + 7 en 31 – 9: tekeningen en sommen.</i>
Werkblad 2.37	<i>Machientjes, slierten en sommen: herhalingsblad.</i>
Werkblad 2.38	<i>Somtype 48 + 35 met ballonnen.</i> <i>Instructie:</i> De ballonnen kunnen we als volgt toelichten: Je doet er eerst vast 30 bij, dan krijg je 78. Er blijven nu nog vijf over, dus de som is nu veranderd in $78 + 5$. Na deze uitleg kunnen we nog enkele sommen met het kind samen doen. Opgaven 2 en 3: herhaling van reeds behandelde somtypen.
Werkblad 2.39	<i>Somtype 48 + 35 met één ballon.</i>
Werkblad 2.40	<i>Somtype 48 + 35 zonder ballonnen.</i>
Werkblad 2.41	<i>Oefenblad met alle behandelde somtypen.</i>
Werkblad 2.42; 2.43; 2.44	<i>Somtype 82 – 56.</i> De behandeling gebeurt op dezelfde wijze als bij het optellen (zie 2.38).
Werkblad 2.45	Opgave 1: Maak zoveel mogelijk verschillende sommen met deze twee getallen. Het moeten <i>optel- en aftreksommen</i> zijn. Opgave 2: hier wordt de oplossingsprocedure voor de grotere puntsommen tot 100 voorbereid (zie werkblad 2.46).
Werkblad 2.46	Opgave 1: we leren het kind <i>de som</i> $37 + ? = 93$ te lezen als $93 - 37 = ?$ Door deze omkering worden puntsommen gemakkelijker oplosbaar.
Werkblad 2.47; 2.48	Zie de behandeling van werkblad 2.45 en 2.46, thans echter met <i>af trek-puntsommen</i> .
Thema 4	<i>Optellen tot 100 en aftrekken vanaf 100.</i>
Opbouw	<i>De term 'honderdtal':</i> werkblad 2.49. <i>Noteren in positieschema:</i> werkblad 2.50 t/m 2.52. <i>Getallendictee H.T.E.:</i> werkblad 2.53. <i>Splitsten van het honderdtal:</i> werkblad 2.54. <i>Somtypen 100 – 56; $56 + 44$:</i> werkblad 2.55 t/m 2.57.
Werkblad 2.49	Opgaven 1 en 2: <i>introductie van het honderdtal</i> door middel van het werken met de staafjes en de blokjes.
Werkblad 2.50	<i>Van dozen naar getallen tot 1000.</i>
Werkblad 2.51	<i>Van tekening naar getallen tot 1000.</i>
Werkblad 2.52	<i>Getallen in een positieschema.</i> Gebruik hierbij (liever) geen blokken.
Werkblad 2.53	<i>Schrijfwijze van de getallen tot 1000.</i>
Werkblad 2.54	<i>Allerlei splitsingen van het getal 100.</i>
Werkblad 2.55	<i>Aftrekken van 100 met tientallen (en eenheden).</i>
Werkblad 2.56	<i>Handig rekenen rondom 100.</i>
Werkblad 2.57	<i>Puntsommen met 100.</i>